

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם, הנותן ליעף כח

יש לברך ברכת "הנותן ליעף כח" עם ברכות השחר. ואף על פי שלא נזכרה ברכה זו בתלמוד, וכתב מרן בשלחן ערוך שמשמע זה לא יברכו ברכה זו בשם ומלכות, וכן נהגו הפרי חדש והגאון רבי אליהו מוילנא, מכל מקום הואיל והגאונים הראשונים הביאוה, ואפשר שכך היתה נוסחתם בגמרא, ועוד, שפשט המנהג בכל תפוצות ישראל לאומרה בשם ומלכות, ומה גם שרבותינו המקובלים סמכו ידיהם על אמירתה, לפיכך יש לאומרה בשם ומלכות ילקוט יוסף

10 נפלא הוא הכח הנפשי, הנותן בתוכיותה של הנשמה, המנצח על תכונות החיים ומפליס את דרכי ההנהגה של מלאכת האדם בכל משטריו ותכן עלילותיו. גם כשהחלשה גוברת, כשהכחות הטבעיים, על-פי תכונתם הגופנית, מגיעים לידי משבר, על-ידי המכשולים הרבים העומדים נגדם, גם כשהמכשירים את הכחות הגופניים למפעלם המלא מוצאים כלי-כף הרבה מניעות ועכובים, גם אז מופיע הוא, בחסד אל גבור תמים דעים, זרם חיים רוחניים מהמקור העליון של הנשמה, המחידש רוח גבורה ונותן כח חדש לעמל החיים ולמפעלותיהם המגמתיות. וזהו הכח האלהי הנותן כמתנת שדי, מידי אדון כל הנשמות, ליצוריו החוסים בצל כנפיו, לעמד להם בעת כלות כחם. "ועד זקנה אני הוא, ועד שיבה אני אסבל". ועל פליאת המעין הזה, המפכה ועולה להזרים חיים ועצמה, גם בעת אשר הכח הקמרי כבר בא עד הגבול של החלישות והעייפות, אנו מקבילים: הנותן ליעף כח. עולת רביה

20 נתן ליעף כח ולאין אונים עצמה ירבה. ויעפו נערים ויגעו ובחורים כשול יפלו. וקוי ד' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים ירוצו ולא ייגעו ילכו ולא ייעפו ישעיהו מ, כט-לא דיהב לצדיקא דמשלהן לפתגמי אורייתא חוכמא תרגום יונתן והוא יתן כשירצה כח ועצמה לישראל שהם בגלות ויעפים ויגעים מאין אונים רד"ק

עוד ברכה אחת יש בסידורי אשכנז, ברוך אתה ה' אמ"ה הנותן ליעף כח. ונתקנה על שאדם מפקיד נשמתו בערב ביד הקדוש ברוך הוא כשהיא עייפה מעבודה קשה כל יום, ומחזירה לו בבוקר שקטה ושלוחה. ועל פי המדרש (שוחר טוב תהלים כה) חדשים לבקרים רבה אמונתך. בשר ודם מפקיד פקדון ביד חברו ומחזירו לו בלוי ומקולקל. אבל אדם מפקיד ככל ערב נשמתו ביד הקדוש ברוך הוא והיא עייפה והוא מחזירה לו חדשה ורגועה. טור... ולשחרית היא חוזרת לגופו בריאה חדשה, שנאמר חדשים לבקרים רבה אמונתך מדרש

ועוד שאנו עייפי הזמן ואלמלי השגחה הפרטית לא היינו יכולין לעמוד אף יום אחד לזה מכרכים שהקב"ה נותן לנו כח והנביא אמר מקרא זה לענין זה ערוך השולחן במדינות אלו נוהגין לברך הנותן ליעף כח ותקנוהו הגאונים אחר חתימת התלמוד מפני תשות כח שירדה לעולם ובכל יום מתחדש כחו של אדם וכמו שאמרו חדשים לבקרים רבה אמונתך בשר ודם מפקיד פקדון אצל חברו והוא מחזירו בלוי ומקולקל וכל אדם מפקיד נשמתו אצל הקדוש ברוך הוא לעת ערב עיפה והוא מחזירה לו חדשה ורגועה וראו הגאונים לתקן ברכה על החסד הגדול הזה שולחן ערוך הרב 30

ומספר ברכות השחר כפי שנסדרו בגמרא (ברכות ס ב, מנחות מ"ב) הם שמונה עשרה כמספר הברכות שכתפילת שמונה עשרה, ולאחר חתימת התלמוד הוסיפו הגאונים ברכת 'הנותן ליעף כח' כנגד ברכה תשעה עשר שכתפילת שמו"ע פסקי תשובות שער הכולל שם אות י"א בשם כתבי האר"י דתיקנוהו אז משום תשות כח הנשמה מחמת הגלות, ולהתחזקות כח האמונה נגד היצה"ר ונגד הכופרים וכו' וכעין ברכת ולמלשינים, ועפ"י הפסוק (ישעיה מ') ברוך הנותן ליעף כח ולאין אונים עצמה ירבה (עיינן שם בתרגום יונתן בן עוזיאל וברד"ק), וכעין זה בערוה"ש סעי' ז' מדיליה הערה

ומעשה בחסיד אחד שהי' מברך על כל אבר ואבר ומקרא מסייעו לבי ובשרי ירננו אל אל חי (תהלים פ"ד ג') וכתוב (שם ל"ה י') כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוכה והי' מתפלל על כל האיברים שנבראו בו שיעבדו למי שבראם לכבודו ושלא לחטא לו בהם לפי שהקב"ה נותן בלב טובים שלא לחטוא לו שאין מגלגלין חטא על ידו ספר חסידים

וכתיב (ישעיה מ לא) וקוי ה' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים היינו ואשא אתכם על כנפי נשרים (שמות יט ד), שלעובד ה' 40